

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

94. An Sacerdos possit præbere Viaticum infirmo deliranti qui propter febrim in amentiam incidit? Et an hoc procedat, quando infirmus potest sine irreuerentia, & periculo vomitus dictam Communionem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76405](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76405)

Alibi supra in Ref. 88. & in aliis eius primæ not.

runt Doctores pueros, licet teneantur in primis annis post adeptum vsum rationis, confiteri, non tamen teneri, nec posse sumere Eucharistiam, & aliqui hoc extendunt, vt alibi vsum est etiam in articulo mortis, nam respondeo primò non deesse Doctores contrarium docentes, vt ex illis docet mordicus Ioann. Sancius in *selectis*, disp. 26. per totam, cuius opinionem ex Societate Iesv nouissimè sustinet Castrus Palaus tom. 1. tract. 3. disp. 1. punct. 24. §. 2. num. 7. vbi ex multis rationibus firmat pueros eo ipso quòd sunt capaces Sacramenti Pœnitentiæ, esse capaces Eucharistiæ. Vel respondeo secundò, quòd est negandum, amentes grandioris ætatis, & vt plurimum viuacis ingenij esse comparandos in casu, de quo loquimur, cum pueris in primis annis post septennium, quibus Doctores illi, vt dictum est, concedunt confessionem, non autem communionem, nam mutus & surdus à natura, vt docet Spino in *speculo testament. gloss. 9. rubrica. num. 1.* si perfectè secundum eius intellectum percipiat, quæ geruntur, æquiparatur maiori, tenet Bart. in *l. mutus, de acquir. hered.* Doct. l. 1. de *verborum obligationibus*, vbi dicit Bartol. de quodam muto, qui per motum labiorum percipiebat, & intelligebat omnia quæ loquebantur, & ibi Alciat. num. 5. faciat text. in *l. patri, de acquirenda hereditate*, & in *l. vbi non voce, de regul. iur. l. mutus, de procurat.* l. item quia, iuncta glossa *ver. mutus, de pactis. lib. 1. ff. qui & à quibus l. surdi & muti, de manumissis vindic.* Remittendum igitur puto iudicio & arbitrio prudentis Confessarij quando & quoties supradictis mutis & surdis à nativitate sit sacrosancta Eucharistia impertienda.

cerdotes debent huiusmodi ægrotis communionem præbere. Ita Sancius in *selectis*, disp. 38. num. 10. Zambranus in *decis. cas. consc. tempore mortis*, cap. 3. dub. 4. num. 2. & 7. cum Coninch de *Sacram. quest. 80. art. 9. num. 74.* & alii.

2. Tales igitur amentes tunc communicandi non sunt, quando clarè & euidenter constat eos in peccato mortali vsum rationis amisisse, quod vix potest constare, vt bene aduertit Sor. in 4. disp. 15. nam vnusquisque præsumitur bonus, donec oppositum probetur, c. fin. de *presum.* Sed hæc omnia procedunt, quando infirmus potest sine irreuerentia, & periculo vomitus dictam communionem sumere, aliàs danda non erit: & ideo Syluius in 3. part. *quest. 80. art. 9.* Emmanuel Sà *verb. Euchar. num. 3.* asserunt in mortis articulo non esse amentibus dandam Eucharistiam, ob irreuerentiæ periculum.

3. Sed hi Doctores nimis absolute loquuntur, nam in tali casu potest fieri experientia, vt optimè notat Zambranus *vbi supra. num. 5.* Ita quòd detur primo huiusmodi infirmo aliqua forma non consecrata, vt appareat quomodo se habeat in tali sumptione, & si se habuerit decenter, detur illi forma consecrata: sin autem, minimè: & hæc est optima praxis. Quæ quidem omnia procedunt in administratione sacramenti Extremæ-Vnctionis. In quo casu notanda erit etiam alia optima praxis ex Zambrano *vbi supra, c. 5. dub. 2.* qui citat Paludanum, D. Antoninum, Ledesmi. Henriquez & alios, scilicet phreneticum, vel furiosum si resistat, esse ligandum, exclusis tamen laicis ad tollendum scandalum, id facere aliquando erit necessarium, quando phreneticus non possit recipere aliud Sacramentum, nisi Extremam-Vnctionem.

Sup. huc vobis mitum Ref. seq. §. Notat, & infra lege doctrinam Ref. 97.

Pro primo contento in hoc §. vlt. in septem primis lin. res. sol. seq. & in fine dictæ res.

Sup. hoc infra in tr. 4. Ref. 59. in fine.

RESOL. XCIV.

An Sacerdos possit præbere Viaticum infirmo deliranti qui propter febrem in amentiam incidit?

Et an hoc procedat, quando infirmus potest sine irreuerentia, & periculo vomitus dictam Communionem sumere?

Et aduertitur, quod in multis Decretis statuitur, vt pœnitentia non negetur phreneticis, si confiteri prius confessionem desiderasse, & signa contritionis dedisse: & consequenter idem colligitur de Eucharistia; & non tamen necesse est, vt tempore vsus rationis petierint expressè, & ostenderint signa contritionis, Confessionis, & Communionis.

Idem est de Sacramento Extremæ-Vnctionis, in quo casu notatur phreneticum, vel furiosum, si resistat, esse ligandum, & id facere aliquando erit necessarium, quando phreneticus non possit recipere aliud Sacramentum, nisi Extremam-Vnctionem? Ex part. 2. tr. 14. Ref. 78.

RESOL. XCV.

An qui in amentiam, & phrenesim inciderunt sint in articulo mortis communicandi?

Et notatur, quod si timeatur periculum vomitus, vel exspuitionis non est illis Eucharistia porrigenda? Ex part. 5. tr. 3. Ref. 46.

§. 1. Negatiuum sententiam docet Emanuel Sà *ver. Euchar. num. 3.* vbi sic ait. Non est in vsu vt amentibus etiã in mortis periculo detur Eucharistia ob irreuerentiæ periculum. Ita ille, & ante illum Molanus de *Euchar. tr. 4. cap. 8.* Sed ego puto considerandum esse verè ne subit tale periculum, vt bene obseruat Syluius in 3. p. 9. 80. art. 1. & idè, quòd si is, qui in amentiam incidit, fuit aliquando sui compos & tunc Eucharistiam aliquo modo desiderauit, porrigeda est illi in mortis articulo, & ita præcipitur in Concil. Carthagin. IV. cap. 79. & Atruficano I. in *can. 3.* vt refertur *can. his qui, & can. qui recedunt 26. 9. 6.* & ita fieri supponitur in Concilio Toletan. XI. c. 11. Accedit denique ratio, quia in eiusmodi hominibus est virtualis saltè deuotio erga Eucharistiam, & magnam ex eius perceptione vtilitatem percipere possunt, ergo in mortis articulo illis tribuenda est, quando nimirum diuino præcepto ad Eucharistiam accedere tenebantur: extra articulum vero mortis non est illis concedenda, quia neque Doctores, nec Ecclesiæ vsus id permittunt.

Sup. conten. to in hac Ref. in Ref. præcisa.

2. Nota etiam S. Thom. si in articulo mortis timeatur periculum vomitus, vel exspuitionis Eucharistiæ, non esse illis porrigendam, quia Sacramentum non est absolue necessarium in re ipsa, & aliunde eius excellètia postulat vt quàm reuerenter tractetur.

Supr. hoc in Ref. no. præcisa §. Tales, ad medietatè, & lege infra doctrinam Ref. 97.

3. Queret verò quispiam non immeritò, quid requiratur

§. 1. Responded affirmatiuè, ex D. Thom. in 4. p. 9. 88. art. 9. & ex c. qui recedunt 26. 9. & c. 15. quia in plurimis decretis statuitur, vt pœnitentia non negetur phreneticis, si confiteri prius confessionem desiderasse, & signa contritionis dedisse, & consequenter idem colligitur de Eucharistia: non tamen necesse est, vt tempore vsus rationis petierint expressè, & ostenderint signa contritionis, confessionis, & communionis, vt nimis scrupulose putauit Zanardus in *direct. confess. p. 1. tr. de Euchar. c. 7.* & alij. Sed omnis fidelis, qui non est notorius excommunicatus, nec notorius peccator sine signis pœnitentiæ, & de quo non constat in complacencia peccati mortalis amisisse vsum rationis, debet Eucharistiam tempore mortis sumere, in quo quidem tempore omnis fidelis illam interpretatiuè censetur petere, & sic Sa-

Tom. II.

T